

Valtioneuvoston asetus hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen (321/2025) muuttamisesta

1 Asian tausta

Valtioneuvoston asetus hevosten hyvinvoinnista (321/2025) on annettu 12.6.2025 ja se tuli voimaan 1.1.2026. Asetuksessa selkeytettiin vaatimusta hevosen mahdollisuudesta sosiaalisiin suhteisiin siten, että hevosella on oltava seurana toinen hevonen, eli asetuksen soveltamisalan mukaisesti hevonen, aasi tai näiden risteytymä (muuli, muuliaasi). Aasilla kuitenkin lajitoveriksi vaaditaan lajitoveri, eli aasi. Jos tallissa tai pihatossa on ollut aasi ilman lajitoveria, eläintenpitäjä voi noudattaa lainsäädännön vaatimusta hankkimalla aasille lajikumppanin tai vaihtoehtoisesti aasi voidaan myös siirtää talliin tai pihattoon, jossa sillä on aasi lajitoverina. Asetuksen voimaantulon lähestyessä kävi ilmi, että kaikilla toimijoilla ei ollut tosiasiallisia mahdollisuuksia noudattaa lainsäädäntöä, koska aaseja ei ole markkinoilta saatavissa riittävästi. Tämän vuoksi on tarpeen säätää myös aasien lajitoverivaatimukselle siirtymäaika sekä pidentää aikaa, jonka aasi saa poikkeuksena olla ilman lajitoveria, jos sillä on mahdollisuus toteuttaa sosiaalisia suhteita hevosen tai hevosen ja aasin risteytymän (muuli tai muuliaasi) kanssa. Hevosille vastaavaa siirtymäajan tarvetta ei ole, koska toisin kuin aaseja, hevosia on markkinoilla runsaasti. Lisäksi täsmennettäisiin eräitä muita aasin sosiaalisia suhteita koskevia säännöksiä.

Asetuksessa on ollut tarkoitus antaa siirtymäajat sellaisille asetuksesta seuraaville uusille vaatimuksille, jotka vaativat oleellisia rakenteellisia muutoksia hevosten pitopaikoissa. Vaatimus pihaton kiinteästä pohjasta oli hevosten hyvinvoinnista annetussa asetuksessa uusi rakenteellinen vaatimus, jolle ei ollut säädetty siirtymäaikaa. Pihattoja on usein rakennettu myös maapohjalle. Koska myöskään tallin pohjalle ei ole asetettu vastaavaa vaatimusta, ehdotetaan siirtymäajasta säätämisen sijaan vaatimusta pihaton kiinteästä pohjasta muutettavaksi siten, että pihaton pohjan tulisi olla kuiva ja tasainen. Vaatimus kiinteästä pohjasta perustuu ympäristölainsäädäntöön, josta saattaa tulla pohjan rakenteille lisävaatimuksia erälle talleille. Hevosen hyvinvoinnin kannalta voidaan pitää riittävänä, että pohja olisi tasainen ja kuiva sekä asetuksessa toisaalla säädetyn mukaisesti riittävästi kuivitettu.

Siirtymäsäännöksissä oli jäänyt huomioimatta siirtymäaika ryhmäkarsinoiden tilavaatimuksille. Vastaavasti myös vaatimus neliseinäisestä pihatosta on rakenteellinen vaatimus, jolle ei ollut säädetty siirtymäaikaa. Siirtymäsäännösten tarkastelussa huomattiin myös muita puutteita, sillä asetuksessa käsitteellä talli ei viitata yleiskielen käsitteeseen "talli", vaan tallilla tarkoitetaan asetuksessa nimenomaisesti rakennusta, jossa hevosia pidetään karsinassa tai ryhmäkarsinassa. Siirtymäaikojen on ollut tarkoitus koskea hevosen kaikkia pitopaikkoja, ei vain tallia. Tästä johtuva täsmennys on tarpeen useisiin siirtymäsäännöksiin. Ehdotettavalla asetuksella tehtäisiin muutokset voimassa olevaan hevosten hyvinvoinnista annettuun asetukseen eläinten hyvinvointilain (693/2023) 20 §:n, 21 §:n, 33 §:n, 35 §:n ja 37 §:n nojalla.

2 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa. Ehdotus oli lausunnolla 2.2.-2.3.2026 välisenä aikana lausuntopalvelu.fi sivustolla. Ehdotettavat muutokset käytiin läpi myös voimassa olevan asetuksen valmistelutyöryhmään nimettyjen sidosryhmien kanssa (Ruokavirasto, SEY Suomen eläinsuojelu ry, Suomen Hippos ry, Suomen ratsastajainliitto, Helsingin yliopisto, Suomen hevostietokeskus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.) kokouksessa 27.3.2026. Asetuksen valmisteluaineisto on saatavilla Hankeikkunassa osoitteessa: <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM004:00/2026>

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Aasien pito

Aaseja on Suomessa merkittävästi vähemmän kuin hevosia. Loppuvuoden 2025 tietojen mukaan Suomessa on eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin ilmoitettu 224 pitopaikkaa, joissa on ilmoitettu aasin pidosta. Suomen Hippos ry:n tietokannassa vuoden 2000 jälkeen syntyneitä aaseja on ilmoitettuna 461 kpl. Suomessa ei ole käytössä hevosten keskustietokantaa, josta voisi nähdä, montako aasia kussakin pitopaikassa on. Asetuksen vaatimuksen noudattaminen aasien osalta huomioiden aasien vähäinen saatavuus markkinoilta on osoittautunut vaikeaksi. Aasien sosiaalisten suhteiden mahdollistamisen vaatimukselle ehdotettaisiin säädettäväksi siirtymäaika. Siirtymäaika mahdollistaisi aasien pitäjille aikaa järjestää aasien sosiaaliset suhteet asetuksen mukaisesti.

Aasien sosiaalisten suhteiden mahdollistamisesta säädetään hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 5 §:n 2 momentissa, jonka mukaan aasilla on oltava näkö- ja kuuloyhteys lajitoveriinsa pysyvässä pitopaikassa sekä mahdollisuus päivittäiseen turpakosketukseen lajitoverinsa kanssa karsinassa, pihatossa, tarhassa tai laitumella. Aasi on eri lajia kuin hevonen ja aaseilla on tutkimusten mukaan taipumus muodostaa tiiviitä suhteita toistensa kanssa, kun siihen on mahdollisuus. Asetuksen valmistelun yhteydessä Suomen aasiyhdistys on nimenomaan lausuntopalautteessaan tuonut esille myös aasin perustarvetta lajitoverin seuraan. Aasien vähäisen määrän vuoksi uuden aasin hankkiminen markkinoilta lajikumppaniksi on vaikeampaa kuin hevosten osalta.

Asetuksella ehdotettaisiin muutettavaksi hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 5 §:n 2 momenttia siten, että aasin lajitoveriksi kävisi myös aasin ja hevosen risteymä, silloin kun kyseessä on aasitamman oma jälkeläinen. Lisäksi ehdotetaan pidennettäväksi aasien osalta hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 5 §:n 4 momentissa säädettyä 12 viikon aikaa, jona voitaisiin poiketa sosiaalisten suhteiden vaatimuksista. Aasilla sosiaalisten suhteiden vaatimuksesta voitaisiin poiketa enintään 6 kk ajan, jos sillä on seuranaan hevonen tai aasin ja hevosen risteytymä.

Pihattojen, ryhmäkarsinoiden sekä tamman ja varsan yhteiskarsinan vaatimukset

Hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 13 §:ssä säädetään pihattoa koskevista erityisvaatimuksista. Pykälän 1 momentin mukaan pihatossa tulee olla kiinteä pohja. Tätä vaatimusta ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että kiinteän sijaan pohjan vaatimuksena olisi tasainen ja kuiva pohja. Myöskään tallin pohjaa ei ole säädetty kiinteäksi ja siten esimerkiksi maalattiainen talli voi

olla mahdollinen huomioiden hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 11 §:n 3 momentin säädöksen siitä, että lattia ei saa vaarantaa hevosen terveyttä eikä hyvinvointia.

Pihattojen ja ryhmäkarsinoiden tilavaatimuksesta säädetään voimassa olevan asetuksen liitteen kohdassa 1.2. Ryhmässä pidettävillä hevosilla on oltava ryhmäkarsinassa ja pihatossa pidettävillä hevosilla pihaton kuivitetussa makuutilassa tilaa vähintään yksittäiskarsinan verran jokaista hevosta kohden. Tamman ja varsan yhteiskarsinaan sovelletaan voimassa olevan asetuksen mukaan ryhmässä pidettävien hevosten karsinan vähimmäiskokoa tamman ja varsan säkäkorkeuden mukaan. Siirtymäaika on säädetty vain pihatolle, vaikka tarkoitus on ollut säätää se myös ryhmäkarsinoille ja tämä puute ehdotettaisiin korjattavaksi. Lisäksi lausuntopalautteen perusteella ehdotetaan muutettavaksi liitteen kohtaa 1 tamman ja varsan yhteiskarsinan osalta.

Ehdotuksessa tamman ja sen vieroittamattoman varsan yhteiskarsina erotettaisiin omaksi kohdakseen ja karsinan koosta ehdotettaisiin säädettäväksi tamman koon perusteella sekä säädettäisiin vaatimukselle siirtymäaika. Taulukossa 1 on esitetty vertailu keskikokoisen ponin, tavanomaisen kokoisen suomenhevosen sekä ison ratsuhevosen koon mukaisin esimerkein valtioneuvoston asetuksen hevosten suojelusta (588/2010), voimassa olevan hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen sekä ehdotuksen mukaisten tilavaatimusten vaikutuksesta tamman ja varsan yhteiskarsinan minimikokoon.

Taulukko 1. Tamman ja varsan yhteiskarsinan koko eri säädösten mukaisilla vaatimuksilla.

	Vna 588/2010	Vna 321/2025	Ehdotus
Tamma 125 cm, varsa 95 cm	7 m ²	9 m ²	7,5 m ²
Tamma 155 cm, varsa 120 cm	10,5 m ²	13 m ²	12 m ²
Tamma 175 cm, varsa 130 cm	11,5 m ²	15 m ²	15 m ²

Hevoskasvatus on ollut Suomessa laskussa, vuodesta 2019 vuoteen 2024 suomessa syntyneiden lämminveristen ravihevosten määrä on laskenut 967 varsasta 697 varsaan, suomenhevosten määrä 1032 varsasta 889 varsaan sekä ratsu- ja ponivarsojen määrä 909 varsasta 808 varsaan. Vuoden 2025 tilastoa ei ole vielä julkaistu, mutta vuoden 2024 astutusmäärien perusteella varsamäärät myös 2025 vuodelta ovat edellisvuotta alemmat. (Hevostalous lukuina 2024, <https://www.hippolis.fi/site/wp-content/uploads/Hevostalous-lukuina-2024.pdf>)

Etenkin hevoskasvatusta koskevien siirtymäaikojen tulee olla riittävät alan sopeutumisen mahdollistamiseksi, mutta myös muu hevostalous on haasteellisessa tilanteessa nousseiden kustannusten ja asiakkaiden ostovoiman heikentymisen myötä. Hevostalouden toimintaedellytysten turvaaminen on myös hallitusohjelman tavoite, mitä riittävät siirtymäajat tukevat. Suomenhevosen kasvatuksen jatkuvuuden osalta voidaan katsoa myös, että kyse on PL 20 §:ssä tarkoitettusta vastuusta luonnon monimuotoisuudesta ja kulttuuriperinteestä. Siirtymäaikojen jaksottaminen ja asetuksen vaatimusten asteittainen voimaantulo tukee sekä yksityisten että yrittäjämuodossa hevosia pitäjien mahdollisuutta toteuttaa lainsäädännön edellyttämät rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset kohtuullisesti.

Toimeenpanon selkeyttämiseksi myös pihattojen ja ryhmäkarsinoiden tilavaatimusten siirtymäaika ehdotettaisiin pidennettäväksi siten, että sitä sovellettaisiin samasta ajankohdasta alkaen kuin tamman ja varsan yhteiskarsinoiden uusia tilavaatimuksia.

Muut siirtymäajat

Hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 7 §:ssä säädetään hevosten ruokinnasta ja juotosta. Pykälän 1 momentin mukaan hevosella on oltava vettä jatkuvasti saatavilla myös muussa kuin pysyvässä pitopaikassa. Silloin, kun vesi muussa kuin pysyvässä pitopaikassa sääolosuhteiden takia jäätyy, hevosella on kuitenkin oltava vettä saatavilla vähintään kuuden tunnin välein. Pykälän 2 momentin mukaan hevosen on saatava riittävästi karkearehua. Karkearehun saanti on järjestettävä siten, ettei hevosen tarvitse olla ilman karkearehua yhtäjaksoisesti yli kuutta tuntia. Siirtymäsäännöksessä siirtymäajan karkearehun ja veden saannin aikaraja on säädetty koskemaan vain talleja. Säännösten on ollut tarkoitus koskea hevosten pitoa pitopaikan tyypistä riippumatta, minkä vuoksi olisi tarpeen muuttaa siirtymäsäännösten muotoilua.

Hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 10 §:n 3 momentissa säädetään aasien rakennetusta säänsuojasta, joka vaaditaan aasin tarhassa tai laitumella. Siirtymäsäännöksessä on tällä hetkellä säädetty siirtymäaika tallille, vaikka tarkoitus on koskea aasien tarhaa tai laidunta, minkä vuoksi siirtymäsäännöstä ehdotettaisiin täsmennettäväksi.

Jatkovalmistelun yhteydessä todettiin, että aiemmin kolmeseinäisenä toteutettujen pihattojen osalta niiden säännöstenmukaisesti neliseinäiseksi saattaminen on rakenteellisia muutoksia vaativa toimi, joten pihatton neliseinäisyysvaatimukselle ehdotettaisiin siirtymäaika.

Taulukko 2. Yhteenveto ehdotettavista siirtymäajoista, ehdotettavat uudet tai muutettavaksi ehdotettavat siirtymäajat *kursiivilla*.

2028	2031	2033	2036
<i>Aasin lajitoveri (uusi)</i>	Vettä saatavilla 6 h välein muussa kuin pysyvässä pitopaikassa jos vesi jäätyy	<i>Varsan vieroitusikä 6 kk (muutos)</i>	Yli 170 cm korkeiden hevosten yksittäiskarsinoiden tilavaatimukset
<i>Pihatton 4 seinää (uusi)</i>	Karkearehutta olo korkeintaan 6 h	<i>Pihattojen ja ryhmäkarsinoiden tilavaatimukset (pihattojen osalta muutos, ryhmäkarsinoiden osalta uusi)</i>	
	Aasilla pitää olla ulkona säänsuoja	<i>Tamman ja varsan yhteiskarsinan tilavaatimukset (uusi)</i>	

4 Pääasialliset vaikutukset

Kotitaloudet ja yritykset

Asetusehdotuksella katsotaan olevan vähäisiä vaikutuksia yksityistalouksien lemmikkeinä pidettävien aasien pitoon. Aasien osalta siirtymäaika mahdollistaa aasien pitäjille lainsäädännön noudattamisen ja tasaa aasimarkkinoita ehkäisten kustannusten kohtuutonta nousua. Harrastusluontoiseen hevosten pitoon tulee lieviä positiivisia muutostöiden jaksottamista mahdollistavia vaikutuksia pihattojen pohjaa ja neliseinäisen pihatton siirtymäaikojen osalta. Vaikutukset ovat vastaavat, mutta euromääräisesti suuremmat yritystoimijoiden osalta, koska yritysmuotoisessa toiminnassa hevospäämäärä on tavanomaisesti isompi.

Lisäksi yksityistalouden osana harrastusluontoiseen hevosen pitoon ja hevoskasvatukseen kohdistuu vähäisiä positiivisia vaikutuksia verrattuna voimassa olevaan asetukseen siten, että selkeämmät tamman ja varsan yhteiskarsinan vaatimukset sekä siirtymäajat mahdollistavat investointien jakautumiset useammalle vuodelle ja sääntely selkeytyy verrattuna muutettavan asetuksen mukaiseen tilanteeseen. Ammattimaiseen hevosityrittämiseen ehdotuksen vaikutukset ovat merkittävät, sillä ne mahdollistavat siirtymäaikojen myötä isommista tilavaatimuksista aiheutuvien kustannusten jaksottamisen useammalle vuodelle. Lisäksi tamman ja varsan yhteiskarsinoiden osalta mitoitusvaatimuksen selkeyttäminen vaikuttaa hevoskasvatukseen ja lievittää kustannuspaineita sekä mahdollistaa investointien jaksotuksen.

Karkearehun ja veden saannin siirtymäajan yhtenäistäminen poistaa epätasa-arvoisen tilanteen tallinpitäjien välillä ja mahdollistaa pitopaikan tyypistä riippumatta tarvittavien toiminnallisten ja teknisten ratkaisujen investointien jaksottamisen useammalle vuodelle.

Julkinen talous

Asetusehdotuksella ei ole vaikutusta julkiseen talouteen.

Ympäristövaikutukset

Pihattojen pohjavaatimuksen täsmentäminen kiinteästä tasaiseksi ja kuivaksi ei aiheuta itsessään ympäristövaikutuksia. Ympäristölainsäädännön vaatimukset on huomioitava pihattojen osalta siltä osin, kun ne tulevat sovellettavaksi.

Viranomaiset

Asetusehdotuksella on vain vähäisiä vaikutuksia viranomaisiin. Sääntelyn selkeyttämisen voidaan arvioida vähentävän hieman viranomaisten selvittelytyöhön ja neuvontaan tarvittavaa aikaa. Siirtymäaikojen porrastuksen myötä tapahtuva asteittainen voimaantulo puolestaan aiheuttaa viranomaiselle vähäisiä lisääntyviä kustannuksia ohjeistusten, valvontajärjestelmien ja valvontalomakkeiden päivityksen vuoksi.

Aluekehitys ja maaseutu

Hevostaloudesta iso osa tapahtuu kaupunkialueiden ulkopuolella ja maaseudulla. Hevostalouden hyvinvointi-investointien jaksottamismahdollisuus siirtymäaikojen puitteissa sisältää jonkin verran aluekehitykseen ja maaseutuun kohdistuvia vaikutuksia. Hevoskasvatuksen edellytysten

turvaaminen, etenkin suomenhevosen kasvatuksen osalta on tärkeä maaseutuvaikutuksiltaan, koska kyseessä on suomalainen alkuperäisrotu, jonka säilymisen kannalta elinvoimainen hevoskasvatus on avainasemassa.

Eläinten hyvinvointi

Siirtymäaika aasien lajitoverivaatimukselle saattaa heikentää pienen määrän aaseja hyvinvointia siirtymäaikana. Jo nyt aaseja pidetään usein myös yhdessä hevosten kanssa, joihin ne ovat voineet muodostaa sosiaaliset suhteet, jotka osaltaan tukevat aasien hyvinvointia, vaikka eivät täysin voi korvata lajitoverin tarjoamaa mahdollisuutta sosiaalisiin suhteisiin. Sosiaalisten suhteiden mahdollistaminen ja ylläpito on aasille lajina erittäin tärkeää.

Pihaton pohjan vaatimuksen muutoksella ei katsota olevan oleellisia hyvinvointivaikutuksia. Rehun ja veden saantiin liittyvillä siirtymäaikamuutoksilla katsotaan olevan vähäisiä vaikutuksia asetuksen soveltamisalassa olevien eläinten hyvinvointiin tapauksissa, joissa asetuksen vaatimuksia noudatetaan vasta siirtymäaikojen jälkeen.

Tamman ja varsan yhteiskarsinan kokovaatimusten muuttamisella voi olla vähäisiä vaikutuksia tammojen ja varsojen hyvinvointiin pienemmän tilan vuoksi, karsinan koko ei kuitenkaan ole ainoa karsinassa eläimen hyvinvointiin vaikuttava tekijä, vaan merkitystä on myös karsinan olosuhteilla. Tilavaatimusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että aikaisemman hevosten suojelusta annetun asetuksen mukainen tilavaatimus tamman ja varsan yhteiskarsinassa on huomionnut varsan koon vaikutuksen tilavaatimukseen siten, että yhteiskarsinan kokoa on tullut lisätä 50 % varsan koon mukaisesta tilavaatimuksesta. Muutoksessa ehdotettaisiin tamman ja varsan yhteiskarsinan koko määritettäväksi siten, että tilavaatimusta lisättäisiin 50 % tamman koon mukaisesta tilavaatimuksesta. Varsan koko on pääsääntöisesti suhteessa tamman kokoon, mutta varsan kokoon kiinnitettävä tilavaatimus ei ole kuitenkaan aina täysin ennakoitavissa.

Hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 6 §:n 1 momentin säännös varsan vähimmäisvieroitusiästä edellyttää lisäksi viiden vuoden siirtymäajalla, että varsat vieroitetaan aikaisintaan puolen vuoden iässä. Karsinan kokovaatimuksen kiinnittäminen tamman kokoon mahdollistaisi myös myöhäisen vieroitusiän tukemisen, koska karsinan koko ei tulisi ennen vieroitusta rajoittavaksi tekijäksi varsan kasvaessa. Vaikka lainsäädännön edellyttämä minimivieroituskä varsalle on 6 kk, varsojen hyvinvoinnille on eduksi vieroittaminen vasta myöhemmässä iässä. Yhdenmukaisen toimeenpanon mahdollistamiseksi, varsojen vieroitusiän osalta siirtymäaika ehdotettaisiin yhtenäistettäväksi tilavaatimusten siirtymäajan kanssa.

5 Lausuntopalaute

Asetus on lausunnoilla 2.2.2026-2.3.2026 välisenä aikana. Lausuntoaika on tavanomaista lyhyempi, koska kyseessä on kiireellinen tammikuun 2026 alussa voimaan tulleen asetuksen muuttaminen. Lausuntoja saatiin yhteensä 40 kappaletta, näistä 14 oli yksityishenkilöiden lausuntoja. Julkinen valmisteluaineisto on saatavilla Hankeikkunassa osoitteessa: <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM004:00/2026>

Lausuntopalautteessa pääosin kannatettiin ehdotettuja muutoksia hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 5 §:n aasien sosiaalisten suhteiden vaatimuksiin sekä selkeytystä käsitteiden hevonen, muuli ja muuliaasi käyttöön. Selkeytys käsitteisiin pyritään tekemään muistiossa, asetuksen lähtökohtana on, että soveltamisalan mukaisesti asetuksessa käsitteellä hevonen tarkoitetaan hevosta, aasia tai näiden risteymää. Osassa lausunnoista ehdotettiin kuitenkin, että jos aasilla on jo muodostunut lauma nykyisten hevoskumppaneiden kanssa, se tulisi hyväksyä sosiaalisten suhteiden täyttämiseksi. Tämä tulee huomioiduksi osin sekä ehdotettavassa siirtymäsäännöksessä että ehdotetussa pidemmässä poikkeamismahdollisuudessa lajitoverivaatimuksesta. Lisäksi ehdotettiin 5 §:n 6 momenttiin täsmennystä, jonka mukaan päivittäisestä turpakosketusvaatimuksesta voitaisiin poiketa siittolassa vain siellä väliaikaisesti pidettävien hevosten osalta. Lausuntopalautteen perusteella täsmennettiin turpakosketusvaatimuksesta poikkeusmahdollisuuden koskevan vain tilapäisesti siittolassa pidettäviä hevosia.

Muutosehdotusta hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 13 §:ään pihatton pohjan vaatimuksen sanamuodosta (tasainen ja kuiva) kannatettiin ja korostettiin maalattaisen pihatton sallimisen tärkeyttä. Vain yhdessä lausunnossa tuettiin sanamuodon säilyttämisestä voimassa olevan asetuksen mukaisena (kiinteä), jotta sääntely olisi ympäristölainsäädännön kanssa yhdenmukaista. Lisäksi useissa lausunnoissa ehdotettiin sallittavaksi kolmiseinäinen pihatto ja tarkennettavaksi siinä tapauksessa sääntelyä oviaukon vaatimuksista. Lausuntopalautteen johdosta pihattojen neliseinäisyysvaatimukselle ehdotetaan annettavaksi siirtymäaika.

Useat hevosalan järjestöt ehdottivat rakenteellisia vaatimuksia sisältäviin hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 15 §:n siirtymäaikoihin merkittäviä pidennyksiä. Tamman ja varsan yhteiskarsinan sekä nuorten hevosten ryhmäkarsinoille ehdotettiin kumoutuneen hevosten suojelusta annetun asetuksen (588/2010) säännöksiä vastaavia pinta-alavaatimuksia. Perusteena oli hevosalan ja etenkin hevoskasvatuksen heikko tilanne Suomessa, mikä vaikeuttaa vaadittavien investointien toteuttamista. Vaihtoehtoisesti esitettiin ryhmäkarsinoiden siirtymäajaksi vastaavaa siirtymäaika kuin isojen yksittäiskarsinoiden osalta. Lausuntopalautteen perusteella ryhmäkarsinoiden kokovaatimuksille ehdotetaan noin seitsemän vuoden siirtymäaika ja lisäksi ehdotetaan muutoksia liitteen kohtaan 1 siten, että tamman ja varsan yhteiskarsinalle säädetään erilliset pinta-alavaatimukset ja niitä ei rinnasteta ryhmäkarsinaan ja myös tamman ja varsan yhteiskarsinan tilavaatimukselle ehdotetaan säädettäväksi vastaava siirtymäaika.

6 Säännökohtaiset perustelut

5 § Sosiaaliset suhteet

Pykälän 1 momentissa säädetään, että hevosella on oltava näkö- ja kuuloyhteys toiseen hevoseen pysyvässä pitopaikassa sekä mahdollisuus päivittäiseen turpakosketukseen toisen hevosen kanssa karsinassa, pihatossa, tarhassa tai laitumella. Momentti pysyisi ennallaan.

Pykälän 2 momentissa säädetään poikkeus 1 momentista säädettyyn siten, että aasilla on oltava näkö- ja kuuloyhteys lajitoveriinsa pysyvässä pitopaikassa sekä mahdollisuus päivittäiseen turpakosketukseen lajitoverinsa kanssa karsinassa, pihatossa, tarhassa tai laitumella. Pykälän 2 momenttiin ehdotettaisiin lisättäväksi säännös siitä, että aasitamman lajitoveriksi katsottaisiin myös

hevosen ja aasin risteytymä, kun kyseessä on sen oma varsa, jonka isä on hevosori. Tällaisesta risteytymästä käytetään termiä muuliaasi. Emänsä synnyttämä varsa leimautuu emäänsä, joten näiden välisissä sosiaalisissa suhteissa on mahdollisuus tiiviimpään sosiaaliseen yhteyteen.

Pykälän 3 momenttiin ei ehdoteta muutosta.

Pykälän 4 momentin mukaan 1 ja 2 momentissa säädetystä voidaan poiketa enintään 12 viikon ajan myös, jos yhdestä tai useammasta hevosesta joudutaan äkillisesti luopumaan. Asetuksen soveltamisalan mukaan asetuksessa hevosella tarkoitetaan myös aasia tai hevosen ja aasin risteytymää. Lisäksi aaseille ehdotetaan säädettäväksi pidempi poikkeusaika, jonka aasi voisi olla ilman lajitoverin seuraa. Aaseilla poikkeus voisi olla enintään 6 kuukautta, koska käytännössä uuden aasin hankkiminen on vaikeampaa kuin hevosen hankkiminen. Pidemmän lajitoverivaatimuksesta poikkeamisen ehtona olisi, että aasilla on mahdollisuus toteuttaa sosiaalisia suhteita asetuksen 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Käytännössä tämä tarkoittaa, että aasilla olisi mahdollisuus sosiaalisten suhteiden toteuttamiseen hevosen tai hevosen ja aasin risteytymän kanssa, koska asetuksen soveltamisalan mukaan mitä asetuksessa säädetään hevosesta, koskee myös aasia ja hevosen ja aasin risteytymää. Poikkeaminen voisi kestää kuitenkin enintään 6 kk ajan. Tässä poikkeuksessa ei olisi kyse siis vain aasin omasta jälkeläisestä, kuten 2 momentissa.

Pykälän 5 momenttiin ei ehdoteta muutosta.

Pykälän 6 momentin mukaan 1 ja 2 momentissa säädetystä poiketen mahdollisuutta päivittäiseen turpakosketukseen ei tarvitse olla oriilla, eläinlääkärin toimitiloissa, karanteenitalleissa ja siittoloissa olevalla hevosella eikä silloin, kun hevonen on lyhyen ajan kilpailu- tai valmennustapahtumassa. Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi lausuntopalautteen perusteella täsmennys siittolassa pidettävien hevosten osalta. Päivittäisestä turpakosketusvaatimuksesta voitaisiin poiketa vain siittolassa tilapäisesti olevien hevosten osalta. Siittoloissa pidetään myös hevosia, joiden vakituinen asuinpaikka kyseinen siittola on, poikkeamismahdollisuuden ei ole ollut tarkoitus koskea näitä hevosia. Sen sijaan siittolassa siemennystä, sperman ottoa, tiineystarkastusta tai vastaavaa toimenpidettä varten tilapäisesti olevien hevosten osalta olisi mahdollista poiketa turpakosketusvaatimuksesta. Esimerkiksi tamman tilapäiseksi siittolassa oloksi katsottaisiin sen pito siittolassa tiineytyksen ajan.

13 § Pihattoa koskevat erityisvaatimukset

Pykälän 1 momentin mukaan pihatossa on oltava kiinteä pohja, katto ja neljä seinää, jotka eivät ole avoimia seinän alaosasta. Pihaton seinien on suojattava tuulelta. Pihaton oviaukossa on tarvittaessa oltava tuulensuoja. Pihatto on suunniteltava siten, että myös lauman alempiarvoiset hevoset pääsevät kulkemaan sisälle ja ulos.

Pykälän 1 momentti ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että pihatton pohjan tulisi olla tasainen ja kuiva. Aiempi sanamuoto ”kiinteä” perustui osin ympäristölainsäädännön vaatimuksiin, mutta hyvinvointilainsäädännössä lähtökohtana on hevosten hyvinvointi. Myöskään tallin pohjalle ei ole säädetty rakenteellisia vaatimuksia eikä ole osoitettavissa hyvinvointinäkökulmasta perusteltua tarvetta eriaviin vaatimuksiin pitopaikkojen rakenteellisten vaatimusten osalta. Pihatto on asetuksen määritelmän mukaan rakennus tai rakennuksen osa, jossa hevosia pidetään ja joka tarjoaa hevosille kuivan makuutilan ja mahdollisuuden ulkoilla vapaasti. Pihattoja on toteutettu myös maalattaisena.

Pihatosta oleva vapaa kulkumahdollisuus ulos aiheuttaa riskin, että pihaton pohja voi kastua tai liettyä etenkin ovien läheisyydestä, jos pohja ei ole tasainen. Lisäksi pihatto tulee rakentaa siten, että pihaton lattia pysyy kuivana myös oviaukkojen läheltä, esimerkiksi rakentamalla räystääs riittävän pitkäksi. Hevoset voivat myös kaivaa kuoppia maapohjaan ja talviaikaan epätasainen kostea maapohja voi jäätyä kovaksi. Tämän vuoksi on tarpeen säätää siitä, että pihaton pohjan tulee olla tasainen ja kuiva, jotta se on hevoselle turvallinen, puhtaana pidettävissä ja mahdollistaa sopivan kuivitetun makualueen pohjan. Tasainen ja kuiva maalattia täyttäisi näin ollen pihaton lattian vaatimuksen. Tallien ja pihattojen rakentamisvaatimusten osalta on huomioitava myös muut rakentamista koskevat normit sekä ympäristölainsäädäntö, jotka saattavat edellyttää hyvinvointiasetuksesta poikkeavia vaatimuksia.

Suomessa on pihattoja toteutettu aiemmin myös kolmisenäisinä, ja niiden muuttaminen asetuksen mukaisesti nelisenäiseksi vaatii rakenteellisia muutoksia. Siirtymäsäännökseen ehdotettaisiin lisättäväksi siirtymäaika 31.12.2027 saakka tarvittavien rakenteellisten muutosten toteuttamiseksi. Myös siirtymäaikana pysyvänä pitopaikkana käytettävien pihattojen tulisi kuitenkin täyttää lain eläinten hyvinvoinnista (639/2023) 5 luvun eläinten pitopaikkaa koskevat vaatimukset, esimerkiksi pihatossa asuville hevosille on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Lisäksi voimassa olevan asetuksen 2 momentin mukaisesti kaikilla hevosilla on oltava samanaikaisesti mahdollisuus maata kyljellään pihaton kuivitetussa makuutilassa. Ruokaviraston tulkintaohjeen (5118/04.01.00.01/2025/1) mukaan, jotta seinä voidaan katsoa seinäksi, tulee kiinteän rakennetun seinän osuus olla yhtä iso tai isompi kuin oviaukon pinta-alan osuus ko. seinästä. Tarvittaessa ja sääolosuhteiden salliessa oviaukon osuutta voi kuitenkin suurentaa esimerkiksi liukuovien avulla. Liukuovi tai saranoilla suljettavissa oleva osa katsotaan siis osaksi seinää. Sen sijaan, jos pihatossa on vain avoimet kulkuaukot, joita ei voida kiinteällä rakenteella sulkea, niiden sijoittelussa ja suojaamisessa tulee huomioida mahdollisuus suojata eläimet sääolosuhteilta. Oviaukkojen ja kulkuaukkojen koon suunnittelussa tulee aina huomioida, että niiden tulee olla kooltaan riittävät mahdollistamaan eläinten turvallinen liikkuminen pihatosta ja pihattoon. Pihaton oviaukkojen ja kulkuaukkojen suunnitteluun vaikuttaa oleellisesti esimerkiksi pihatossa pidettävien hevosten koko, lauman koko ja ruokintapaikkojen sijainti, minkä vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista antaa yksityiskohtaista oviaukkojen kokoa ja sijaintia koskevia säännöksiä.

15 § Siirtymäsäännökset

Pykälään ehdotettaisiin lisättäväksi uusi 1 momentti, jossa säädettäisiin siirtymäaika hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 5 §:n 2 momentissa säädetyille aasin sosiaalisten suhteiden vaatimukselle, jonka mukaan aasin lajitoverina tulee olla toinen aasi tai aasitamman lajitoverina sen oma muuliaasivarsa. Ehdotuksen mukaan aasia voisi pitää myös hevosen tai hevosen ja aasin risteymän eli muulin tai muuliaasin kanssa 31 joulukuuta 2027 saakka.

Pykälän aiempi 1 momentti siirtyisi 2 momentiksi ja siirtymäaika yhtenäistettäisiin tammian ja sen varsan yhteiskarsinan tilavaatimuksen kanssa, eli asetuksen 6 §:n 1 momentin säännöstä siitä, että varsaa ei saa vieroittaa alle puolen vuoden ikäisenä, sovellettaisiin 1 päivästä tammikuuta 2033. Siirtymäaika on tarpeen yhtenäistää, jotta sääntelyyn ei jäisi ristiriitaa vanhempana, eli isokokoisempana vieroittamisen ja isomman yhteiskarsinan koon välille.

Pykälän aiempi 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi. Momenttia täsmennettäisiin siten, että viittaus talliin poistettaisiin, koska hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 7 § 1 momentin säännös hevosten vedensaannista koskee hevosen muuta kuin pysyvää pitopaikkaa, joka voi olla muukin kuin asetuksen määritelmän mukainen talli. Hevosella tulisi olla pitopaikan tyypistä riippumatta vettä saatavilla myös muussa kuin pysyvässä pitopaikassa 6 tunnin välein silloin kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy 1 päivästä tammikuuta 2031.

Pykälän aiempi 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi ja myös siitä poistettaisiin viittaus talliin, koska hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen 7 § 2 momentin säännös karkearehujen saannista on voimassa hevosen pitopaikassa, joka voi olla myös muu kuin talli. Karkearehun saanti on järjestettävä siten, ettei hevosen tarvitse olla ilman karkearehua yhtäjaksoisesti yli kuutta tuntia, sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2031.

Pykälän aiempi 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi ja siitä poistetaan viittaus talliin, koska säännös koskee aasien tarhoja ja laitumia. Kyseessä on vastaava selkeytys kuin edellisissä momenteissa ja viittaus talliin poistetaan, koska asetuksessa tallilla ei tarkoiteta yleiskäsitteenä tallia, vaan asetuksen määritelmän mukaista tallia. Kyseisestä pykälästä käy ilmi, että vaatimus koskee aasin säänsuojaa tarhassa tai laitumella ja vaatimusta sovellettaisiin 1 päivästä tammikuuta 2031.

Pykälän aiempi 5 momentti siirtyisi 6 momentiksi ja sen sisältöön ei tulisi muutoksia, kyseinen siirtymäsäännös koskee sitä, milloin tyhjillään pidettyjen tallien ja pihattojen tarhoihin sovelletaan toiminnan uudelleen alkaessa uusien tallien ulkotarhan kokoa koskevia vaatimuksia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 momentti, jonka mukaan asetuksen 13 §:n 1 momentin vaatimusta siitä, että pihatossa tulee olla neljä seinää, sovellettaisiin 1 päivästä tammikuuta 2028.

Pykälän aiempi 6 momentti siirtyisi 8 momentiksi ja se pysyisi sisällöltään ennallaan. Kyseisessä säännöksessä on kyse isoimpien hevosten yksittäiskarsinoiden kokovaatimuksen siirtymäsäännöksestä, jonka mukaan yli 170 cm korkeiden hevosten karsinoiden vähimmäispinta-alaa koskevia vaatimuksia sovellettaisiin 1 päivästä tammikuuta 2035 eli 31.12.2034 saakka sovellettaisiin asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Pykälään ehdotettaisiin lisättäväksi uusi 9 momentti, jonka mukaan hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen voimaan tullessa toiminnassa olevaan talliin sekä talliin, jonka rakennuslupa on ollut vireillä ennen asetuksen voimaantuloa, sovelletaan tamman ja sen vieroittamattoman varsan yhteiskarsinan vähimmäispinta-alan osalta liitteen kohdan 1.2 vaatimuksen asemesta asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä 31 päivään joulukuuta 2032. Tamman ja varsan yhteiskarsinan mitoitusten osalta edellinen siirtymäaika on päätynyt 31.12.2013. Osa talleista on tehnyt hevosten suojelusta annetun asetuksen (588/2010) mukaiset muutokset karsinoihin vasta siirtymäajan loppupuolella, eli noin 13 vuotta sitten. Karsinarakenteet kestävät tavanomaisessa käytössä yleensä noin 20 vuotta. Toisin kuin pihatoissa, joissa tilavaatimuksiin voidaan vastata myös hevospäärää vähentämällä, karsinoiden osalta toteuttamisvaihtoehtona on vain uusien säännösten mukaisten karsinoiden rakentaminen. Uusia tamman ja varsan yhteiskarsinan tilavaatimuksia ehdotettaisiin sovellettavaksi 1 päivästä tammikuuta 2033.

Pykälän aiempi 7 momentti siirtyisi 10 momentiksi ja sitä täsmennettäisiin siten, että huomioitaisiin sanamuodoissa pihatton lisäksi myös talli, miltä osin siirtymäsäännös koskee ryhmäkarsinoita.

Tamman ja sen vieroittamattoman varsan yhteiskarsinan siirto omaksi kohdaksi aiheuttaa liitteen taulukon numeroinnin muutoksen, ja vastaava muutos tehtäisiin säännökseen. Ryhmäkarsinoissa hevosten pitäminen on melko harvinaista, pois lukien tammat varsoineen, joiden osalta käytettäisiin jatkossa erillistä yhteiskarsina -käsitettä, josta säädetäisiin erikseen kohdassa 1.2. Ryhmäkarsinaksi katsottaisiin tallissa oleva karsina, jossa pidetään kahta tai useampaa vieroitettua hevosta. Ryhmäkarsinoiniin sovellettaisiin vastaavasti kuin pihattoihin 31.12.2032 saakka asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Pykälän viimeinen eli aiempi 9 momentti siirtyisi 11 momentiksi ja sitä ehdotettaisiin muutettavaksi edellä kuvattujen muutosten johdosta siten, että edellä 3-10 momentissa säädetystä poiketen asetuksen voimaantulon jälkeen rakennettaviin uusiin ja saneerattaviin pitopaikkoihin sovellettaisiin asetusta siitä alkaen, kun pitopaikka tai pitopaikan peruskorjaus on valmistunut.

Liite

Liitteeseen ehdotettaisiin lisättäväksi erillinen taulukko tammojen ja niiden vieroittamattomien varsojen yhteiskarsinoiden tilavaatimukselle. Tamman ja sen vieroittamattoman varsan yhteiskarsinan vähimmäispinta-ala olisi 1,5 kertaa tamman koon mukaisen yksittäiskarsinan pinta-ala. Uusi taulukko olisi kohta 1.2 ja vastaavasti aiempi 1.2 -kohta siirtyisi kohdaksi 1.3.

Kohtaa 1.3 täsmennettäisiin siten, että ryhmässä pidettävillä hevosilla on oltava ryhmäkarsinassa ja pihatossa pidettävillä hevosilla-pihatton kuivitetussa makuutilassa tilaa vähintään yksittäiskarsinan tilavaatimusta vastaavan tilan verran jokaista hevosta kohden. Kohdasta poistettaisiin viittaus tamman ja varsan yhteiskarsinaan, koska sen vähimmäispinta-alasta säädetäisiin kohdassa 1.2. Ehdotukseen ei sisälly asetuksessa hevosten suojelussa olleita pienempiä tilavaatimuksia (75 % yksittäiskarsinan tilavaatimuksesta) alle 24 kk ikäisille hevosille, vaan niiden ryhmäkarsinoiniin sovellettaisiin yksittäiskarsinoiden kokovaatimuksia siten, että kullakin hevosella tulee olla tilaa yksittäiskarsinalle säädetyn verran voimassa olevan asetuksen mukaisesti siirtymäajan jälkeen.

Lisäksi kohdan 1 lopussa oleva virke, jonka mukaan heinäautomaatin vaatimaa tilaa ei vähennetä karsinan pinta-alasta, siirrettäisiin selkeyden vuoksi kohdan alkuun, koska se koskee kaikkia karsinatyyppisiä sekä pihattoa.

7 Voimaantulo

Asetuksen ehdotettaisiin tulevan voimaan 7.5.2026.